

فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی

سال سیزدهم شماره ۵۲ زمستان ۱۳۹۷

**بررسی ویژگی‌های روانسنجی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی در
دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم**

قدرت‌اله باقری^۱

احمد غضنفری^۲

فریبرز نیکدل^۳

چکیده

این پژوهش با هدف روانسنجی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی در دانش‌آموزان متوسطه دوم انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و آزمون‌سازی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر و پسر متوسطه دوم استان کهگیلویه و بویراحمد در مقطع متوسطه دوم شامل پایه‌های دهم، یازدهم و پیش‌دانشگاهی به تعداد ۳۵۴۰۶ نفر در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۷ بود. نمونه پژوهش شامل ۱۲۰۰ دانش‌آموز، با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند و پرسشنامه اشتیاق تحصیلی را تکمیل نمودند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی تحلیل عامل تأییدی و روش‌های متعارف آزمون‌سازی تعیین روایی، پایایی) استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد ضریب آلفای کرونباخ کل مقیاس و خرده‌مقیاس‌ها از پایایی خوبی برخوردار بوده هم‌چنین مقیاس به روش دو نیمه کردن و فرم‌های موازی و همسانی درونی پایایی قابل قبولی داشته است. نتایج تحلیل عاملی به روش تحلیل به مؤلفه‌های اصلی و چرخش واریماکس سه عامل (انرژی، تعهد و جذب) را نشان داد. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نیز نشان داد همه شاخص‌های نیکویی برازش، مدل را تأیید نموده است. لذا می‌توان بیان داشت نسخه فارسی مقیاس اشتیاق

۱- دانشجوی دکتری گروه روانشناسی تربیتی واحد شهرکرد، دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد، ایران

۲- دانشیار گروه روانشناسی واحد شهرکرد، دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد، ایران (نویسنده مسئول) Email: aghaza5@yahoo.com

۳- استادیار گروه روانشناسی دانشگاه یاسوج

تحصیلی اسکافیلی، خصوصیات روانسنجی رضایت بخشی در جامعه ایران را دارد، و در موقعیت‌های مختلف تربیتی و پژوهشی قابل استفاده است.

واژگان کلیدی: اشتیاق تحصیلی؛ تحلیل عامل تأییدی؛ دانش‌آموزان

مقدمه

یکی از اهداف مهم نظام‌های تعلیم و تربیت مدرن پرورش افرادی است که قادر باشند بر مسایل و مشکلاتشان در زندگی روزمره در محیط اجتماعی به آسانی غلبه کنند، دانش‌آموزان به‌عنوان رکن اساسی نظام آموزشی در دستیابی به اهداف نظام آموزشی نقش و جایگاه ویژه‌ای دارند. توجه به این قشر از جامعه از لحاظ آموزشی و تربیتی، شکوفایی هرچه بیشتر نظام آموزشی و تربیتی را موجب می‌گردد. لذا آنچه در فرایند یادگیری از اهمیت اساسی برخوردار است فراهم آوردن شرایط یادگیری و موقعیت یادگیری به‌گونه‌ای است که بهترین دستاوردها حاصل آید (حسینی، ۱۳۸۷). نتایج مطالعات نشان می‌دهد که عوامل مختلفی از جمله فقر حمایت عاطفی، تعلل‌ورزی، خودکارآمدی پایین، نداشتن انرژی، افت تحصیلی، انعطاف‌ناپذیری رفتاری، کمال‌گرایی، ترس از ارزیابی منفی مانع از پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود (پیتترین، سانی، ۲۰۱۴). در این زمینه نقش اشتیاق تحصیلی^۲ که شامل مقوله‌های جذب، نیرومندی و وقف تحصیل‌شان به‌خوبی واضح است، چرا که دانش‌آموزان با عملکرد تحصیلی بهتر، انگیزه پیشرفت بالاتر و خلاقیت بهتر نتیجه‌اش پویایی و پیشرفت جامعه است، که این مهم، جهت یافتن علل و عوامل زمینه‌ای مداخله‌کننده در این متغیرها برای هر جامعه و پژوهشگری ارزشمند خواهد بود (دویک و لگت، ۲۰۰۷).

لذا گفتگو درباره اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان، روشن‌گر برخی از دیدگاه‌های مختلف در مورد اشتیاق است، به‌طوری که برخی از معلمان، رفتار دانش‌آموزان را از دیدگاه رفتاری و محیطی بررسی می‌کنند، و برخی به نقش عامل درونی و برخی از دیدگاه شناختی به رفتار

1- Pietarinen & Soini
3- Dweck & Leggett

2- Academic Engagement

دانش آموز می‌پردازد (رودرجز و بوناکیدیس^۱، ۲۰۱۴). این مطلب نشان می‌دهد الگوهای انگیزشی متفاوتی وجود دارند که لازم است معلمان درباره نظریه‌های اشتیاق تحصیلی، چرایی و چگونگی اشتیاق تحصیلی بیندیشند، تا رفتار خود را در مدرسه هدایت کنند. رفتار دانش آموز نیز نشان می‌دهد که اشتیاق خصیصه مهمی است که همه فعالیت‌های آنان را تحت تأثیر قرار می‌دهد (آونگ، هاشیم و سانی^۲، ۲۰۰۸). بسیاری ازدانش‌آموزان علی‌رغم اینکه ساعت‌ها وقت خود را برای خواندن درس‌ها صرف می‌کنند، ولی امتحانات و پرسش‌های شفاهی در کلاس و سایر آزمون‌ها نتیجه دلخواه را کسب نمی‌کند و این مسئله برای اولیا و خود دانش‌آموز قابل تحمل نمی‌باشد (نفر و وحیدنیا، ۱۳۹۳). برای پیدا کردن علل مشکل نمی‌توان به یک علت بسنده کرد، زیرا پدیده‌های تربیتی همانند یک زنجیره با یکدیگر پیوند دارند و در به‌وجود آمدن یک مشکل دخیل هستند، بنابراین برای یافتن علل افت تحصیلی باید مسایل گوناگون مورد بررسی قرار گیرد، که عدم اشتیاق تحصیلی یکی از مهم‌ترین علل افت تحصیلی است (اسکینر، فورر، مارچند و کیندرمن^۳، ۲۰۰۸).

اشتیاق تحصیلی به میزان انرژی که یک فراگیر برای انجام کارهای تحصیلی خود صرف می‌کند و نیز میزان اثربخشی و کارایی حاصل شده، اطلاق می‌شود (اسکافیلی، مارتینز، پینتو، سالانوا و بکر^۴، ۲۰۰۸). دانش‌آموزانی که اشتیاق تحصیلی داشته باشند، توجه و تمرکز بیشتری بر مسایل و موضوعات مورد هدف یادگیری دارند، به قوانین و مقررات مدرسه تعهد بیشتری نشان می‌دهند، از انجام رفتارهای ناسازگارانه و نامطلوب اجتناب می‌کنند و در آزمون‌ها عملکرد بهتری دارند (اسکافیلی و همکاران، ۲۰۰۸). اشتیاق تحصیلی از دیدگاه (اسکافیلی و همکاران، ۲۰۰۸) دارای سه بعد، (انرژی^۵) شوق داشتن به تحصیل، وقف^۶ تحصیل شدن و (جذب^۷) مجذوب به تحصیل شدن می‌باشد. ویژگی برجسته جذب که به تمرکز و غرق شدن در فعالیت‌های تحصیلی اشاره دارد، این است که وقت برای فرگیر سریع می‌گیرد، به‌طوری که فرد گذر زمان را تشخیص نمی‌دهد و به سختی می‌تواند از کار

1- Rodríguez & Boutakidis

3- Skinner, Furrer, Marchand, & Kindermann

5- Vigor

7- Absorption

2- Awang-Hashim, & Sani

4- Schaufler, Martinez, Pinto, Salanova & Bakker

6- Dedication

خود جدا شود. بعد نیرومندی، به سطوح بالای انرژی و خاصیت ارتجاعی بودن ذهن فرگیر انجام اموری که دانش‌آموز طی آن، تلاش قابل ملاحظه‌ای در انجام تکالیف خود نشان می‌دهد، اشاره دارد (اسکافیلی و بکر^۱، ۲۰۰۷). و سومین مؤلفه اشتیاق تحصیلی از دیدگاه اسکافیلی، وقف خود در فعالیت تحصیلی است که با درگیری شدید روانی شخص نسبت به وظایف تحصیلی مشخص می‌شود، این بعد نوعی وابستگی تحصیلی است، و به‌عنوان درجه‌ای که فرد از لحاظ روانی خود را وابسته و متعهد به امور تحصیلی می‌داند، تعریف شده است. در مدل رومبرگر و لارسون^۲ (۲۰۰۸) اشتیاق با دو مؤلفه تحصیلی و اجتماعی که در سازگاری تحصیلی نقش دارند، مشخص می‌شود. در این مدل اشتیاق تحصیلی شامل نگرش‌های دانش‌آموز نسبت به مدرسه، توانایی برآورده کردن انتظارات عملکرد است. مدل‌های اندازه‌گیری مختلف از اشتیاق تحصیلی، بازتابی از وجود تفاوت در چگونگی تعریف این ساختار توسط محققان است. به‌عنوان مثال، برخی محققان، مقیاس‌هایی برای سنجش اشتیاق به‌صورت ساختاری یکپارچه گسترش داده‌اند، مانند بسته بررسی اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان در سطح دبیرستان (یازی، میتز^۳، ۲۰۰۷)، مقیاس اشتیاق با پروفایل موفقیت در مدرسه (برون و ریچمن^۴، ۲۰۰۸) و بسته ارزیابی روجستر برای مدارس (ولبورن و کنل^۵، ۲۰۱۲). درحالی‌که این ابزارهای یکپارچه از اشتیاق به محققان اجازه می‌دهد یک تصویر کلی از ابزارهای اندازه‌گیری اشتیاق به‌دست آورند، برخی از محققان از دو عنصر (رفتاری و هیجانی) را برای سنجش اشتیاق به مدرسه برگزیدند (فین^۶، ۲۰۱۰، مارکز^۷، ۲۰۱۰) و برخی عنصرشناختی و رفتاری را توسعه دادند (مارتین^۸، ۲۰۰۷). در مدل سالما و آرو^۹، (۲۰۱۵) یک بعد از اشتیاق تحصیلی که اشتیاق نیرومندی (انرژی) است به آن پرداخته شده است، در مقیاس وانگ و والکز (۲۰۱۳) دو بعد از اشتیاق تحصیلی اسکافیلی که شامل نیرومندی و تعهد است مورد بررسی قرار گرفته است. اگرچه پژوهشگران مقیاس‌های سنجش اشتیاق را توسعه بخشیدند، اما تا سال‌های اخیر، اشتیاق تحصیلی به صورت تک بعدی و یا دو بعدی مورد سنجش قرار داده شدند (کنل و ولبورن، ۲۰۰۸)، و تمام ابعاد سنجش مقیاس‌های اشتیاق

1- Schaufli, & Bakker
3- Yazzie-Mintz
5- Wellborn, & Connell
7- Marks

2- Rumberger & Larson
4- Bowen, & Richman
6- Finn
8- Martin

اشتیاق تحصیلی مورد هنجاریابی قرار نگرفتند، عناصر اشتیاق تحصیلی به تنهایی عمل نمی‌کنند، بلکه آنها به صورت درهم آمیخته قابل درک هستند. به طوری که اسکافیلی و همکاران (۲۰۰۸) رویکردهای تعاملی در بین سه مؤلفه نیرومندی، وقف به تحصیل و جذب را پیشنهاد نمودند که در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان اثرات درازمدت دارند. و نیز نبود اطلاعات کافی درباره وضعیت دانش‌آموزان ایرانی (مقطع متوسطه دوم) در خصوص ابعاد سه‌گانه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی، پرداختن به موضوع پژوهش حاضر از دو بعد حایز اهمیت دانست: از بعد نظری، اشتیاق به‌عنوان مدل نظری اولیه برای فهم ترک تحصیل (فایل، ۲۰۱۰) و به عنوان نگرشی نوید بخش برای مداخلاتی جهت کاهش ترک تحصیل پا به عرصه وجود نهاد (زیمرن^۱، ۲۰۱۱). علاوه بر این اشتیاق سنگ بنای تلاش‌های اصلاح‌گرایانه در دبیرستان است، و به‌عنوان فراسازه در زمینه تعلیم و تربیت است که بسیاری از خطوط مجزای تحقیقات (مانند انگیزش، تعلق، جو مدرسه) را تحت یک الگوی مفهومی قرار می‌دهد (فردریکز و همکاران، ۲۰۰۵). از بعد کاربردی یافته‌های این پژوهش می‌تواند به فعالان حوزه نظام تعلیم و تربیت کمک نماید تا به نقش اشتیاق تحصیلی و متغیرهای آن در پژوهش حاضر نظری ویژه داشته و آموزش صحیح آنها را مد نظر قرار دهند. با توجه به اهمیت اشتیاق تحصیلی در بین متغیرهای مدرسه، که هم بر کیفیت شرایط تحصیلی، و هم بر پیشرفت تحصیلی و یادگیری عمیق، و مشکلات درون مدرسه و هم بیرون مدرسه دلالت می‌کند، و از طرفی با توجه به ضرورت این امر و اینکه بخش قابل توجهی از کشور ما را دانش‌آموزانی که جز حساس‌ترین قشرهای جامعه که در آینده چرخ‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی را فرهنگی و اداری را بر عهده خواهند گرفت؛ تشکیل می‌دهند، ضرورت دارد به رضایتمندی، خودکارآمدی عمومی و تحصیلی و اشتیاق به مدرسه آنها توجه شود، زیرا آنها باید بتوانند از پس تکالیف تحصیلی و چالش‌های موجود در زندگی بر آیند (آونگ، هاشیم، کالور و نومن^۲، ۲۰۱۵). از آنجایی که مقطع دوم متوسطه راهی برای ورود به مقاطع بالاتر علمی محسوب می‌شوند و با توجه به نیاز روز افزون جوامع به نیروی متخصص سالم؛ علی‌الخصوص، جامعه ایران به دلیل میل به توسعه در سال‌های اخیر

1- Zimmerman

2- Awang-Hashim, Kaur, & Noman

توجه به این موضوعات از هر لحاظ چون اقتصادی، اجتماعی و سیاسی و بین‌المللی بسیار سودرسان است (طاهری‌نسب، ۱۳۹۱). با بررسی مقیاس‌های اشتیاق تحصیلی در دانش‌آموزان، و مطالعه پژوهش‌های پیشین در این حوزه، یک ضعف عمده در این نوع مقیاس‌ها وجود دارد، و آن کافی نبودن آیتم‌ها برای سنجش روانسنجی مفهوم چند بعدی اشتیاق تحصیلی بوده است (زاهد، کریمی یوسفی و معینی‌کیا، ۱۳۹۱). و در ادبیات پژوهشی کشور ما، کمتر به آن پرداخته شده است. یکی از ابزارهایی که برای پژوهش به نظر می‌رسد جامعیت بیشتری داشته باشد، مقیاس اشتیاق تحصیلی اسکافیلی و همکاران (۲۰۰۸) است، این پرسشنامه دارای ۱۷ ماده است و سه خرده‌مقیاس (انرژی شامل سوالات ۱ تا ۶، تعهد شامل سوالات ۷ تا ۱۱ و جذب شامل سوالات ۱۲ تا ۱۷) را در میان دانش‌آموزان اندازه‌گیری می‌کند. و برای محاسبه روایی مقیاس از روش تحلیل گویه و تحلیل عامل تأییدی برای خرده‌مقیاس‌ها استفاده شده است، که نتیجه به دست آمده روایی بالایی مقیاس بوده است. همچنین نتیجه آلفای کرونباخ نیز نشان داد که این مقیاس از پایایی ۰/۹۱ برخوردار بوده است. دویک و لگت^۱، (۲۰۰۸) در پژوهشی پایایی پرسشنامه اسکافیلی را با روش آلفای کرونباخ محاسبه شده برای کل پرسشنامه را ۰/۸۷. به دست آورده است. و اعتبار پرسشنامه با روش تحلیل عاملی تأییدی شده که شاخص‌های برازندگی تطبیقی (CRI) و شاخص جذر میانگین مجذورات خطای تقریب (RMSEA) به ترتیب برابر با ۰/۹۹ و ۰/۰۶ است که در حد قابل قبول است. با بررسی و مرور پیشینه پژوهش، تاکنون تحقیقات اندکی به روانسنجی پرسشنامه‌های اشتیاق تحصیلی در نظام تعلیم و تربیت پرداخته است. بنابراین، در پژوهش حاضر نیز تلاش شد تا با بهره‌گیری از روش‌های تحلیل عاملی و بررسی ویژگی‌های روانسنجی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی و همکاران، (۲۰۰۸) در نمونه‌های ایرانی بررسی گردد تا در صورت مناسب بودن آن، ابزار کارآمدی در اختیار متخصصان این حوزه قرار گیرد.

روش

از آنجایی که هدف پژوهش حاضر بررسی ویژگی‌های روانسنجی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی است، لذا پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی، تحلیل عاملی (تأییدی و اکتشافی) و

1- Dweck & Leggett

روش‌های متعارف آزمون‌سازی تعیین‌روایی، پایایی و جداول نرم است. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دختر و پسر متوسطه دوم استان کهگیلویه و بویراحمد در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۶ است، که براساس آمار اداره کل آموزش و پرورش استان بالغ بر ۳۵۴۰۶ نفر می‌باشند. از جامعه فوق حجم نمونه بالغ بر ۱۲۰۰ دانش‌آموز، شامل ۶۰۰ نفر دختر، و ۶۰۰ نفر پسر، که پایه دهم ۴۰۰ دانش‌آموز، پایه یازدهم ۴۰۰ نفر و پایه دوازدهم (پیش دانشگاهی) ۴۰۰ دانش‌آموز با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. از مناطق سیزده‌گانه آموزش و پرورش استان، ۵ منطقه به صورت تصادفی انتخاب شده و از هر منطقه چهار دبیرستان (دو دبیرستان دخترانه و دو دبیرستان پسرانه) در مجموع ۴۰ کلاس از ۲۰ دبیرستان برای اجرای طرح انتخاب گردید.

ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی و همکاران (۲۰۰۸) است، این پرسشنامه دارای ۱۷ ماده است که این ماده‌ها؛ سه خرده‌مقیاس انرژی، تعهد و جذب را در میان دانش‌آموزان اندازه‌گیری می‌کنند. سوالات ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ و ۶ مربوط به خرده‌مقیاس اشتیاق انرژی، سوالات ۷، ۸، ۹، ۱۰ و ۱۱ مربوط به خرده‌مقیاس اشتیاق تعهد و سوالات ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶ و ۱۷ مربوط به خرده‌مقیاس اشتیاق جذب هستند، پاسخ تمام ماده‌های این مقیاس دارای نمرات از هرگز (۱) تا همیشه (۶) می‌باشد. سازندگان این مقیاس پایایی کل اشتیاق را ۰/۷۳، به دست آوردند، همسانی درونی ابعاد پرسشنامه برای مقیاس انرژی ۰/۷۸، برای بعد وقف تحصیل شدن (تعهد) ۰/۹۱، و برای بعد مجذوب تحصیل شدن ۰/۷۳، محاسبه شد. روایی صوری توسط کارشناسان مختلف این حوزه تأیید شده است.

برای بکارگیری این پرسشنامه در پژوهش حاضر، ابتدا عبارات آن به فارسی ترجمه شده و سپس دو نفر از اساتید زبان انگلیسی خواسته شد در مورد برگردان این عبارات به فارسی و سپس به انگلیسی اظهار نظر نمایند. بعد از آن، پرسشنامه‌های تهیه شده در اختیار چهار نفر از اساتید روان‌شناسی و علوم تربیتی قرار گرفت، آنها روایی محتوایی پرسشنامه را تأیید کردند. برای اجرا پس از مجوز گرفتن از اداره کل آموزش و پرورش استان و حضور در مدارس، با ارائه توضیحات درباره اهداف پژوهش و کسب رضایت از آنها برای شرکت در پژوهش، با در اختیار گذاشتن پرسشنامه‌ها ابتدا داده‌های دموگرافیک نظیر: جنسیت، سن، پایه تحصیلی،

رشته تحصیلی، نوع مدرسه و محل سکونت مورد پرسش قرار گرفت و سپس پرسشنامه اشتیاق تحصیلی فردریکز به دانش‌آموزان ارایه شد و از آنها خواسته شد طبق دستورالعمل هر پرسشنامه آنها را تکمیل نمایند و تا حد امکان سوال‌ها را بی‌جواب نگذارند. این پرسشنامه‌ها به‌طور گروهی اجرا شده و دانش‌آموزان پرسشنامه‌ها را در یک جلسه تکمیل کردند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (اندازه‌گیری میانگین، انحراف معیار متغیرها، جداول، رتبه درصدی، t و Z) و آمار استنباطی (همبستگی، تحلیل عامل (تأییدی و اکتشافی) و روش‌های متعارف آزمون‌سازی تعیین روایی، پایایی و جداول نرم) استفاده شد. برای انجام تحلیل‌های آماری فوق از نرم‌افزارهای SPSS۲۳، و ایموس^۱ استفاده شد.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی پژوهش شامل میانگین و انحراف معیار نمره کل اشتیاق تحصیلی اسکافیلی به ترتیب ۸۱/۵۳ و ۱۷/۷۸ به همراه میانگین و انحراف معیار خرده‌مقیاس‌های انرژی (۷/۵۱ و ۲۸/۶۱)، تعهد (۶/۴۲ و ۲۴/۴۵) و جذب (۷/۲۳ و ۲۸/۴۷) در جدول (۱) را نشان می‌دهد.

جدول (۱) آماره‌های توصیفی نمره کل اشتیاق تحصیلی اسکافیلی و خرده مقیاس‌ها

متغیرها	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار
اشتیاق تحصیلی اسکافیلی	۱۲۰۰	۲۰	۱۱۶	۸۱/۵۳	۱۷/۷۸
انرژی	۱۲۰۰	۶	۴۲	۲۸/۶۱	۷/۵۱
تعهد	۱۲۰۰	۵	۳۵	۲۴/۴۵	۶/۴۲
جذب	۱۲۰۰	۶	۴۲	۲۸/۴۷	۷/۲۳

جدول (۱) میانگین و انحراف معیار نمره اشتیاق تحصیلی فردریکز و اسکافیلی به همراه خرده‌مقیاس‌های آنها نشان می‌دهد.

برای بررسی پایایی پرسشنامه‌ها از روشهای آلفای کرونباخ، دو نیمه کردن، روش فرم‌های موازی و همسانی درونی استفاده شده که نتایج به شرح ذیل آمده است.

1- Amos

جدول (۲) ضریب پایایی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی با خرده‌مقیاس‌ها

متغیرها	تعداد آزمودنی	تعداد سوالات	آلفای کرانباخ
اشتیاق تحصیلی اسکافیلی	۱۲۰۰	۱۷	۰/۸۸۶
انرژی	۱۲۰۰	۱۷	۰/۸۱۱
تعهد	۱۲۰۰	۱۷	۰/۷۹۱
جذب	۱۲۰۰	۱۷	۰/۷۶۰

جدول (۲) ضریب پایایی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی فردریکز و اسکافیلی به همراه خرده مقیاس‌های آنها با روش آلفای کرانباخ را نشان می‌دهد. ضرایب نشان می‌دهد که هر دو پرسشنامه از ضرایب پایایی خوبی در نمونه دانش‌آموزی برخوردار هستند.

جدول (۳) ضریب پایایی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی با روش دو نیمه کردن

متغیرها	تعداد آزمودنی	تعداد سوالات	دو نیمه کردن
اشتیاق تحصیلی اسکافیلی	۱۲۰۰	۱۷	۰/۷۹۸

جدول (۳) ضریب پایایی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی فردریکز و اسکافیلی با روش دو نیمه کردن را نشان می‌دهد. ضرایب نشان می‌دهد که هر دو پرسشنامه از ضرایب پایایی خوبی در نمونه دانش‌آموزی برخوردار هستند.

جدول (۴) ضریب پایایی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی با روش فرم موازی

متغیرها	تعداد آزمودنی	تعداد سوالات	فرم موازی
اشتیاق تحصیلی اسکافیلی	۱۲۰۰	۱۷	۰/۸۰

جدول (۴) ضریب پایایی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی با فرم موازی نشان می‌دهد. این ضریب نشان می‌دهد که هر دو پرسشنامه از ضرایب پایایی خوبی در نمونه دانش‌آموزی برخوردار هستند.

جدول (۵) ضریب همبستگی نمره کل پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی با تک تک سوال‌ها

متغیرها	نمره کل پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی
سوال ۱	۰/۶۴۸
سوال ۲	۰/۶۴۶
سوال ۳	۰/۶۶۲
سوال ۴	۰/۶۳۱
سوال ۵	۰/۵۶۳
سوال ۶	۰/۶۱۲
سوال ۷	۰/۴۹۹
سوال ۸	۰/۶۶۹
سوال ۹	۰/۶۳۰
سوال ۱۰	۰/۶۴۱
سوال ۱۱	۰/۶۰۵
سوال ۱۲	۰/۶۲۸
سوال ۱۳	۰/۵۱۰
سوال ۱۴	۰/۴۲۳
سوال ۱۵	۰/۵۸۰
سوال ۱۶	۰/۶۲۴
سوال ۱۷	۰/۵۶۱

جدول (۵) ضریب همبستگی نمره کل پرسشنامه اشتیاق تحصیلی فردریکز و اسکافیلی را با تک تک سوال‌ها نشان می‌دهد. ضرایب نشان می‌دهد که نمره کل پرسشنامه اشتیاق تحصیلی فردریکز و اسکافیلی با تک تک سوالات نشان همبستگی بالایی دارند.

قبل از انجام تحلیل عاملی اکتشافی، به منظور حصول اطمینان از متناسب بودن نمونه توجه به دو شاخص کفایت نمونه‌برداری و معناداری ماتریس، ضرورتی انکارناپذیر است.

جدول (۶) شاخص کفایت نمونه‌برداری و مناسب بودن داده‌های پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی

میزان	شاخص
۰/۹۱۲	KMO
۶۹۵۳/۹	آزمون کرویت بارتل
۱۳۶	درجه آزادی
۰/۰۰۰۱	سطح معناداری

جدول (۶) شاخص کفایت نمونه‌برداری ۰/۹۱۲ نشان می‌دهد که نمونه فعلی برای تحلیل عاملی مناسب است. همچنین نتایج آزمون کرویت بارتل نشان می‌دهد که داده‌های پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی برای تحلیل عاملی مناسب در سطح $P < 0.0001$ معنادار هستند. جدول (۷) میزان اشتراک اولیه و بعد از استخراج عامل‌ها برای متغیرهای وارد شده در تحلیل عاملی

استخراج شده	اولیه	سوالات
۰/۴۵۵	۱	۱
۰/۴۶۳	۱	۲
۰/۵۸۱	۱	۳
۰/۵۹۶	۱	۴
۰/۵۳۸	۱	۵
۰/۵۰۹	۱	۶
۰/۳۹۱	۱	۷
۰/۶۱۳	۱	۸
۰/۶۳۱	۱	۹
۰/۷۰۱	۱	۱۰
۰/۵۷۷	۱	۱۱
۰/۴۶۸	۱	۱۲
۰/۳۹۴	۱	۱۳
۰/۵۱۰	۱	۱۴
۰/۵۳۱	۱	۱۵
۰/۵۵۵	۱	۱۶
۰/۴۱۱	۱	۱۷

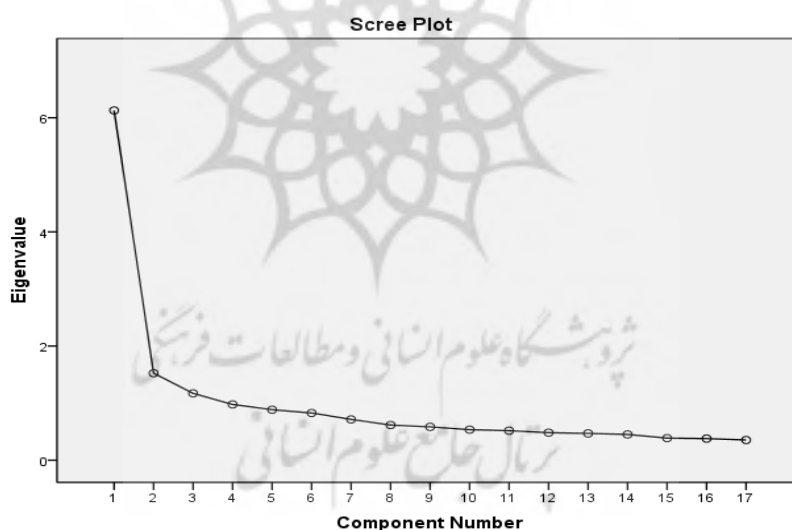
جدول (۷) میزان اشتراک متغیرها یا واریانس کل با میزان اشتراک عاملی متغیرها را نشان می‌دهد برای مثال ۴۵/۵ درصد واریانس نمرات سوال اول واریانس عامل مشترک است.

جدول (۸) درصد واریانس و مقادیر عامل‌های مختلف

مؤلفه	ارزش اولیه		مجموع مجذور بارهای استخراج شده			مجموع مجذور بارهای چرخش داده شده		
	درصد واریانس	درصد تراکمی	کل	درصد واریانس	درصد تراکمی	کل	درصد واریانس	درصد تراکمی
۱	۳۶/۰۴	۳۶/۰۴	۶/۱۲	۳۶/۰۴	۳۶/۰۴	۳/۱۸	۱۸/۷۱	۱۸/۷۱
۲	۸/۹۷	۴۵/۰۲	۱/۵۲	۸/۹۷	۴۵/۰۲	۲/۸۲	۱۶/۶۳	۳۵/۳۴
۳	۶/۸۸	۵۱/۹۰	۱/۱۷	۶/۸۸	۵۱/۹۰	۲/۸۱	۱۶/۵۶	۵۱/۹۰
۴	۰/۹۷	۵۷/۶۵						
۵	۰/۸۸	۶۲/۸۵						
۶	۰/۸۲	۶۷/۷۲						
۷	۰/۷۱	۷۱/۹۲						
۸	۰/۶۱	۷۵/۵۴						
۹	۰/۵۸	۷۸/۹۸						
۱۰	۰/۵۳	۸۲/۱۲						
۱۱	۰/۵۱۷	۸۵/۱۶						
۱۲	۰/۴۸	۸۸						
۱۳	۰/۴۶۶	۹۰/۷۶						
۱۴	۰/۴۵	۹۳/۴۲						
۱۵	۰/۳۸	۹۵/۶۹						
۱۶	۰/۳۷	۹۷/۹۱						
۱۷	۰/۳۵	۱۰۰						

جدول (۸) مقدار ویژه و واریانس متناظر با عامل‌ها را نشان می‌دهد. در ستون مقدار برای هر یک از عامل‌ها در قالب مجموع واریانس تبیین شده برآورد می‌شود. واریانس تبیین شده برحسب درصدی از کل واریانس و درصد تجمعی است. مقدار ویژه هر عامل،

نسبتی از واریانس کل متغیرهاست که توسط آن عامل تبیین می‌شود. مقدار ویژه از طریق مجموع مجذورات بارهای عاملی مربوط به تمام متغیرها در آن عامل قابل محاسبه است، از این رو مقادیر ویژه، اهمیت اکتشافی عامل‌ها را در ارتباط با متغیرها نشان می‌دهد. پایین بودن این مقدار برای یک عامل به این معنی است که آن عامل نقش واریانس تبیین شده اندکی در تبیین واریانس متغیرها داشته است. در ستون مجموع مجذور بارهای استخراج شده عامل‌هایی ارائه شده است که مقادیر ویژه آنها بزرگ‌تر از عدد یک باشد. ستون مجموع مجذور بارهای چرخش داده شده مجموعه مقادیر عامل‌های استخراج شده بعد از چرخش را نشان می‌دهد. هم‌چنانکه مشاهده می‌شود سه عامل قابلیت تبیین واریانس‌ها را دارند. اگر عامل‌های به‌دست آمده را با روش واریماکس چرخش دهیم عامل‌های اول، دوم و سوم به ترتیب ۱۸/۷ درصد، ۱۶/۶ درصد و ۱۶/۵ درصد از واریانس کل را در بردارند.

شکل (۱)

شکل (۱) تغییرات مقادیر ویژه را در ارتباط با عامل‌ها نشان می‌دهد. این نمودار برای تعیین تعداد بهینه مؤلفه‌ها به کار می‌رود. با توجه به این نمودار مشاهده می‌شود که از عامل

سوم به بعد تغییرات مقدار ویژه کم می‌شود، پس می‌توان سه عامل را به‌عنوان عوامل مهم که بیشترین نقش را در تبیین واریانس داده‌ها دارند، استخراج کرد.

جدول (۹) ماتریس عاملی دوران نیافته

سوالات	مؤلفه		
	۳	۲	۱
۸		-.۰/۳۳۰	.۰/۶۸۴
۳	-.۰/۳۵۶		.۰/۶۷۴
۱۰	.۰/۳۹۴	-.۰/۳۳۵	.۰/۶۵۹
۲			.۰/۶۵۸
۱			.۰/۶۴۹
۹	.۰/۳۱۶	-.۰/۳۴۰	.۰/۶۴۵
۴	-.۰/۴۲۴		.۰/۶۴۱
۶			.۰/۶۲۱
۱۲			.۰/۶۲۱
۱۶		-.۰/۴۱۴	.۰/۶۱۸
۱۱	.۰/۴۰۹		.۰/۶۱۵
۵	-.۰/۴۰۴		.۰/۵۷۰
۱۵		.۰/۴۶۷	.۰/۵۵۸
۱۷		.۰/۳۲۶	.۰/۵۵۲
۱۳		.۰/۳۰۰	.۰/۴۹۱
۷			.۰/۴۸۷
۱۴		.۰/۶۰۷	.۰/۳۷۵

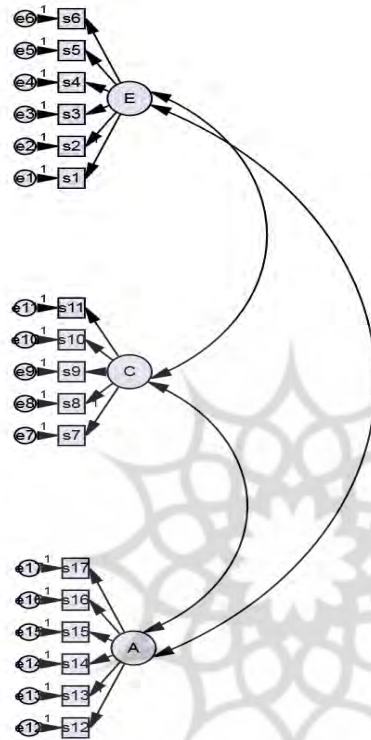
جدول (۹) سهم متغیرها را در عامل‌ها قبل از چرخش نشان می‌دهد. اگر بارهای عاملی جلوی هر متغیر را به توان دو رسانده و با هم جمع کنیم، ارقام جدول ستون دوران یافته به دست می‌آید. این ضرایب از یک‌سو نشان‌دهنده توانایی عامل‌های تعیین شده در تبیین واریانس متغیرهای مورد مطالعه و از سوی می‌تواند برای بررسی تناسب متغیرها برای تحلیل عاملی استفاده شود.

جدول (۱۰) ماتریس عاملی دوران یافته

مؤلفه			سوالات
۳	۲	۱	
		۰/۷۳۴	۴
		۰/۷۱۳	۵
	۰/۳۰۶	۰/۶۸۴	۳
		۰/۶۴۳	۶
		۰/۵۴۸	۲
	۰/۳۴۴	۰/۵۳۴	۱
۰/۳۳۸		۰/۴۱۶	۷
	۰/۷۰۹		۱۴
	۰/۶۹۱		۱۵
	۰/۶۸۱		۱۶
	۰/۵۶۵		۱۷
	۰/۵۵۳		۱۳
۰/۳۸۲	۰/۵۲۴		۱۲
۰/۷۹۷			۱۰
۰/۷۴۰			۹
۰/۷۰۳			۱۱
۰/۶۷۳		۰/۳۸۰	۸

جدول (۱۰) سهم متغیرها را در عامل‌ها بعد از چرخش نشان می‌دهد. هر متغیر در عاملی قرار می‌گیرد که با آن عامل همبستگی بالای معنی‌داری داشته باشد. سوالات ۱، ۳، ۷، ۸ و ۱۲ با دو عامل همبستگی دارند، بنابراین، این سوالات در زیر عاملی قرار می‌گیرند، که بار معنادار بیشتری دارند. سوالات ۱، ۳ و ۷ در عامل یک، سوال ۱۲ در عامل (مؤلفه) دو و سوال ۸ در عامل سه قرار می‌گیرند.

برای بررسی تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی از برازش مدل استفاده شده است که نتایج مدل در زیر آورده شده است:

نتایج نشان داد که پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی از ساختار سه عاملی برخوردار است و از سه عامل انرژی، تعهد و جذب تشکیل شده است و مدل سه عاملی پرسشنامه از برازش مطلوبی برخوردار است.

نتایج شاخص‌های برازش مدل سه عاملی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی در جدول زیر آورده شده است:

جدول (۱۱) نتایج شاخص‌های برازش مدل سه عاملی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی

متغیر	X^2	df	TLI	IFI	CFI	RMSEA
سه عاملی	۷/۱۰۵	۱۱۶	۰/۸۹۷	۰/۸۹۷	۰/۸۹۷	۰/۰۷۱

نتایج مندرج در جدول بالا نشان می‌دهد که مدل سه عاملی برازش مطلوبی دارد. تمام مقادیر اوزان برآورد مدل معنادار هستند و هیچ یک از سوالات پرسشنامه نباید حذف شوند. هنجارهای پرسشنامه اشتیاق تحصیلی فردریکز از طریق میانگین و انحراف معیار کل، رتبه درصدی کل و نمره استاندارد کل برحسب نمره اشتیاق تحصیلی مقیاس، جنسیت، سکونت، نوع مدرسه، سن، رشته تحصیلی، و پایه تحصیلی مورد بررسی قرار گرفت، که نمره کل اشتیاق تحصیلی در جداول به شرح ذیل آمده است:

جدول (۱۲) میانگین و انحراف معیار نمره کل اشتیاق تحصیلی اسکافیلی

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
اشتیاق تحصیلی اسکافیلی	۸۱/۵۳	۱۷/۷۸

جدول (۱۳) رتبه درصدی نمره اشتیاق تحصیلی فردریکز و اسکافیلی

رتبه درصدی	نمره خام اشتیاق تحصیلی اسکافیلی
۱۰	۵۷
۲۰	۶۸
۲۵	۷۱
۳۰	۷۴
۴۰	۷۹
۵۰	۸۴
۶۰	۸۹
۷۰	۹۲
۷۵	۹۴
۸۰	۹۷
۹۰	۱۰۲/۹۰
۹۵	۱۰۷
۹۹	۱۱۲

جدول (۱۳) رتبه درصدی نمره اشتیاق تحصیلی فردریکز و اسکافیلی به تفکیک دانش آموزان پایه تحصیلی دهم، یازدهم و دوازدهم نشان می‌دهد.

جدول (۱۴) نمره استاندارد نمره اشتیاق تحصیلی اسکافیلی

نمره استاندارد	نمره T	نمره خام اشتیاق تحصیلی اسکافیلی
+۳	۸۰	۱۳۴/۸۷
+۲	۷۰	۱۱۷/۰۹
+۱	۶۰	۹۹/۳۱
۰	۵۰	۸۱/۵۳
-۱	۴۰	۶۳/۷۵
-۲	۳۰	۴۵/۹۷
-۳	۲۰	۲۸/۱۹

جدول (۱۴) نمره استاندارد (Z) و نمره T نمره اشتیاق تحصیلی فردریکز و اسکافیلی دانش‌آموزان را نشان می‌دهد.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی ویژگی‌های روانسنجی و ساختار عاملی پرسشنامه‌های اشتیاق تحصیلی اسکافیلی و همکاران (۲۰۰۸) انجام گرفت. برای بررسی پایایی پرسشنامه‌ها از روش‌های آلفای کرونباخ، دونیمه کردن، روش فرم‌های موازی و همسانی درونی استفاده شده که نتایج به شرح ذیل آمده است. ضریب پایایی آلفای کرونباخ کل پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی ۰/۸۸۶ و خرده‌مقیاس‌های این پرسشنامه (انرژی، تعهد و جذب) به ترتیب ۰/۸۱۱، ۰/۷۹۱ و ۰/۷۶۰ بوده است که ضریب پایایی کل پرسشنامه و خرده‌مقیاس‌ها از پایایی خوبی برخوردار بوده است این نتیجه با یافته‌های دویک و لگنت (۲۰۰۷)، ژانگ و حان (۲۰۰۷) و سالانوا و همکاران (۲۰۰۹) مطابقت دارد. همه خرده‌مقیاس‌های پرسشنامه اسکافیلی ضریب پایایی بسیارخوبی برخوردارند شاید دلیل آن تأثیرپذیری کمتر از شرایط محیطی و فرهنگی دانست. در این راستا به نظر می‌رسد خرده‌مقیاس‌های اشتیاق تحصیلی اسکافیلی نایسته به فرهنگ بوده است.

ضریب پایایی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی به روش فرم‌های موازی ۰/۵۸۰ را نشان می‌دهد. این ضریب نشان می‌دهد که هر دو پرسشنامه از ضرایب پایایی خوبی در

نمونه دانش‌آموزی برخوردار هستند. ضریب پایایی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی با روش دونیمه کردن ۰/۷۹۸، به‌دست آمده است. ضریب نشان می‌دهد که پرسشنامه از ضرایب پایایی خوبی در نمونه دانش‌آموزی برخوردار هستند. برای به‌دست آوردن پایایی از طریق همسانی درونی، ضریب همبستگی نمره کل پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی را با تک تک سوال‌ها به‌ترتیب سوالات پرسشنامه از یک تا هفده ۰/۶۴۸، ۰/۶۴۴، ۰/۶۶۲، ۰/۶۳۱، ۰/۵۶۲، ۰/۶۱۲، ۰/۴۹۹، ۰/۶۶۹، ۰/۶۳۰، ۰/۶۴۱، ۰/۶۰۵، ۰/۶۲۸، ۰/۵۱۰، ۰/۴۲۲، ۰/۵۸۰، ۰/۶۲۴ و ۰/۵۶۱، به‌دست آمده است. ضرایب نشان می‌دهد که نمره کل پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی با تک تک سوالاتشان همبستگی بالایی دارند. سوال هفت با ۰/۴۹ و سوال هشت با ۰/۶۶ دارای کمترین و بیشترین ضریب همبستگی است. قبل از انجام تحلیل عاملی اکتشافی، به‌منظور حصول اطمینان از متناسب بودن نمونه توجه به دو شاخص کفایت نمونه‌برداری و معناداری ماتریس، ضرورتی انکارناپذیر است. در تحلیل عاملی پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی، شاخص کفایت نمونه‌برداری ۰/۹۱۲ نشان می‌دهد که نمونه فعلی برای تحلیل عاملی مناسب است. همچنین نتایج آزمون کرویت بارتلت نشان می‌دهد که داده‌های پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی برای تحلیل عاملی مناسب در سطح $P < 0.0001$ معنادار هستند. برای استخراج عوامل مکنون اشتیاق تحصیلی اسکافیلی از روش تحلیل عامل اکتشافی استفاده شده است. نتایج تحلیل عامل اکتشافی نشان داد که پرسشنامه از سه عاملی انرژی، تعهد و جذب تشکیل شده است. نتایج تحلیل عاملی به‌شیوه چرخش مؤلفه‌های اصلی عامل اول انرژی، دوم تعهد و سوم جذب به‌ترتیب تبیین‌گر ۱۸/۷، ۱۶/۶ و ۱۶/۵ درصد از واریانس کل را در بر دارند. در عامل انرژی سوال چهار دارای بیشترین بار عاملی است که عبارتست از: «می‌توان بدون وقفه، مدت زمان طولانی مطالعه کنم» و کمترین بار عاملی به سوال هفت که عبارتست از: «مطالعه برایم، چالش‌زا (مواجهه با مساله) است» می‌باشد. در عامل تعهد بیشترین بار عاملی به سوال ده که عبارتست از: «من به مطالعه کردن افتخار می‌کنم» و کمترین بار عاملی به سوال هشت که عبارتست از: «مطالعه کردن به من دلگرمی می‌دهد» می‌باشد. و در عامل جذب بیشترین بار عاملی به سوال چهارده که عبارتست از: «وقتی مطالعه می‌کنم، از خود بی‌خود می‌شوم» و کمترین بار عاملی به سوال دوازده که عبارتست از: «هنگامی که مطالعه می‌کنم، هر چیز دیگری را

فراموش می‌کنم» می‌باشد. همچنین برای بررسی روایی سازه پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی از تحلیل عاملی تأییدی به روش برازش مدل استفاده شده است. نتایج نشان داد که پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی از ساختار سه عاملی برخوردار است و از سه عامل انرژی، تعهد و جذب تشکیل شده است و مدل سه عاملی پرسشنامه از برازش مطلوبی برخوردار است. این نتیجه با یافته‌های دویک و همکاران (۲۰۰۷) اعتبار پرسشنامه با روش تحلیل عوامل تأییدی محاسبه شده که شاخص برازندگی تطبیقی و شاخص مجذور میانگین مجزورات خطای تقریب به ترتیب برابر با ۰/۹۶ و ۰/۰۶ بوده است که در حد قابل قبول قرار دارند. هنجارهای پرسشنامه اشتیاق تحصیلی اسکافیلی از طریق میانگین و انحراف معیار کل، رتبه درصدی کل و نمره استاندارد کل برحسب نمره اشتیاق تحصیلی مقیاس، جنسیت، سکونت، نوع مدرسه، سن، رشته تحصیلی، و پایه تحصیلی مورد بررسی قرار گرفت. با توجه به روایی قابل قبول مقیاس اسکافیلی (۲۰۰۸)، از این مقیاس با در نظر گرفتن جداول نرم یا هنجار می‌توان در کل کشور استفاده نمود. در این راستا گویه‌های مقیاس اشتیاق تحصیلی اسکافیلی نایسته به فرهنگ بوده و در استان کهگیلویه و بویراحمد نیز روایی و پایایی کافی دارد. بنابراین استفاده از مقیاس اشتیاق تحصیلی اسکافیلی توسط وزارت آموزش و پرورش، مراکز مشاوره، مشاورین مدارس، روانشناسان، حتی برنامه آموزش خانواده در مدارس و دانشگاه فرهنگیان پیشنهاد می‌گردد. با توجه به اینکه این پژوهش در مقطع متوسطه دوم انجام گردید، پژوهشگران در آینده پژوهش‌هایی مشابه بر روی پایه‌ها و مقاطع تحصیلی دیگر انجام دهند، همچنین این پژوهش در سطح استان کهگیلویه و بویراحمد انجام گردید، در پژوهش‌های بعدی به منظور قابلیت تعمیم نتایج مقیاس اشتیاق تحصیلی فردریکز بهتر است پژوهش‌های مشابه در سطح ملی و کشوری انجام گردد.

تاریخ دریافت نسخه اولیه مقاله: ۱۳۹۷/۰۲/۱۵

تاریخ دریافت نسخه نهایی مقاله: ۱۳۹۷/۰۷/۲۰

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۷/۰۹/۰۹

منابع

- حسینی، مونس (۱۳۸۷). رابطه امید به زندگی و سرسختی روانشناختی، مجله اندیشه و رفتار، ۳(۱۲)، ۶۷-۵۷.
- عادل کریمی، زاهد؛ یوسفی، سیده‌هایده و مهدی معینی‌کیا (۱۳۹۲). ویژگی‌های روانسنجی مقیاس اشتیاق به مدرسه دانش‌آموزان راهنمایی دخترشهرستان اردبیل، فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات آموزشی و آموزشگاهی، ۲(۷) زمستان ۱۳۹۲.
- طاهری نسب، الهام (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین سرسختی تحصیلی و تاب‌آوری تحصیلی با عملکرد و انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه دختر شهر اصفهان، سال تحصیلی ۹۱-۹۰، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
- نفر، نسیم و الهام وحیدنیا (۱۳۹۳). هنجاریابی مقیاس اشتیاق تحصیلی در دانش‌آموزان شهر اصفهان، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشت درمانی تبریز، مجله اندیشه و رفتار، ۲(۱۲)، ۳۴-۴۶.
- Awang-Hashim, R., & Sani, A.M. (2008). A confirmatory factor analysis of a newly integrated multidimensional school engagement scale, *Malaysian Journal of Learning and Instruction*, 5, 21-40.
- Awang-Hashim, R., Kaur, A., & Noman, M. (2015). *The interplay of socio-psychological factors on school engagement among early adolescents*-*Journal of Adolescence*, 45, 214-224.
- Bowen, G.L., & Richman, J.M. (1995). *The school success profile*, Chapel Hill: University of North Carolina at Chapel Hill.
- Dweck CS, Leggett EL. (2009). The Validation of Student's Academic Satisfaction scal *International Journal of Educational Research*, 95(2): 256-73.
- Finn, J. (2010). *Withdrawing from school*, *Review of Educational Research*, 59(2): 117-42.
- Fredericks, J.A., Blumenfeld, P., Friedel, J., & Paris, A. (2005). School engagement, In K.A. Moore & L. Lippman (Eds.), *What do children need to flourish?: Conceptualizing and measuring indicators of positive development*, New York, NY: Springer Science and Business Media.
- Fredericks, J.A., Blumenfeld, P.C., & Paris, A.H. (2004). School engagement: Potential of the conceptstate of the evidence, *Review of Educational Research*, 74, 59-109.

- Gunuc, S., Kuzu, A. (2015). Student engagement scale: development, reliability and validity, *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 40(4): 587-610.
- Martin, A.J. (2008). Enhancing student motivation and engagement: The effect of a multidimensional intervention, *Contemporary Educational Psychology*, 239° 269.Row.
- Martin, A. J., Papworth, B., Ginns, P., Liem GAD. (2014). Boarding School, Academic Motivation and Engagement, and Psychological Well-Being: A Large-Scale Investigation , *American Educational Research Journal*, Vol. 51, No. 5, 1007-1049.
- Pietarinen, J., Soini, T., & Pyhälä, K (2014), Students emotional and cognitive engagement as the determinants of well-being and achievement in school, *International Journal of Educational Research*, 62, 40-48.
- Rodríguez JL, Boutakidis IP. The Association between School Engagement and Achievement across Three Generations of Mexican American Students. *Association of Mexican-American Educators (AMAE) Journal*, 2013; 7(1): 1-12.
- Reeve, J., Jane, H., Carrell, D., Jean, S., & Brach, J. (2008). *Enhancing students engagement by increasing engagement by increasing teachers, autonomy support*, *Motivation & Emotion*, 28(2), 147-69.
- Rumberger, R.W., & Larson, K.A. (2008). Student mobility and the increased risk of high school dropout, *American Journal of Education*, 107, 1-35.
- Schaufli, W.B., & Bakker, A.B. (2007). *Job demands, job resources, and their relationship with burnout and engagement: a multi sample study*, *Journal of Organizational Behavior*, 25, 223-315.
- Salmela-Aro, K. (2015). hool Burnout and Engagement: Lessons from a Longitudinal Study in Finland, *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, 2nd edition, Vol. 21.
- Schaufeli, W.B., Martinez, I., Pinto, A.M., Salanova, M., & Bakker, A. (2008). Burnout and engagement in University students: A crossnational study, *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 33, 464° 481.
- Skinner, E.A., Kindermann, T.A., Furrer, C.J. (2009). A motivational perspective on engagement and disaffection conceptualization and assessment of children s behavioral and emotional participation in academic

-
- activities in the classroom, *Educational and Psychological Measurement*, 69(3), 493-525.
- Walker KW, Pearce M. (2013). Student Engagement in One-Shot Library Instruction, *The Journal of Academic Librarianship*, 40(3-4): 281-290.
- Wang, M.T., Willet, J.B., Eccles, J.; The assessment of school engagement: Examining dimensionality and measurement invariance by gender and race/ethnicity, *Journal of School Psyc.*
- Wellborn, J.G., & Connell, J.P. (2012). *Manual for the Rochester assessment package for schools*, Rochester, NY: University of Rochester.
- Zhang, Y, Gan, Y., Cham, H. (2007). Perfectionism, academic burnout engagement Among Chinese college students, *A structural equation modeling analysis, personality and individual differences*, 43(6): 1529-1540.
- Zimmerman, B.J. (1989). A social cognitive view of self-regulated academic learning, *J Educ Psychol*, 81(3): 329-39. Hology, 2011; 9(4): 465° 4804.
- Zyngier, D. (2008). Conceptualizing student engagement: Doing education not doing time, *Teaching and Teacher Education*, 24, 1765° 1776.
- Yazzie-Mintz, E. (2007). Voices of students on engagement: A report on the 2006 High School Survey of Student Engagement. Bloomington: Center for Evaluation & Education Policy, Indiana University Retrieved December, 13, 2009 from <http://ceep.indiana.edu/hssse>.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی